Hasvik Rådhus,
9593 Breivikbotn
Mob: 90852916
E-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no

Til

Fiskeridirektoratet

Sendt inn via e-post: postmottak@fidir.no

Hasvik, 28. februar 2025

Høringsuttalelse - Forslag til forvaltningstiltak i turistfiske

Vest-Finnmark Rådet er en allianse mellom de 7 kommunene Alta, Hammerfest, Hasvik, Loppa, Måsøy, Nordkapp og Porsanger. Samlet har regionen en befolkning på ca. 42.500 innbyggere, noe som utgjør 55 % av det totale folketallet i Finnmark.

Vest-Finnmark Rådet har i sak 9/25 vedtatt følgende høringsuttalelse i forbindelse med høring av forslag til forvaltningstiltak i turistfiske:

Vest-Finnmark Rådet viser til Fiskeridirektoratets høring av forslag til forvaltningstiltak i turistfiske jfr. høringsdokument med høringsfrist 28. februar 2025, som man har som mål skal kunne tre i kraft 1. april 2025.

Rådet har siden 2017 jobbet aktivt med å bidra til utviklingen av fremtidens fisketurisme gjennom prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark», som fant sted i samarbeid med en rekke ulike samarbeidspartnere fra næringslivet, organisasjoner, offentlige myndigheter mv. (se vedlagte sluttrapporter og presentasjon). Som en del av arbeidet har vi også fremmet konkrete forslag til en helhetlig sertifiserings- og forvaltningsmodell. Vi ser at våre anbefalinger har blitt tatt inn i eksisterende regelverk og i arbeidet til den nedsatte arbeidsgruppen som har utarbeidet Fiskeridirektoratets forslag til mulige tiltak. Dette er vi takknemlig for.

Innledningsvis vil vi gi honnør til NFD for å løfte frem utfordringene innen turistfiske, og at man ønsker å få innført tiltak som kan bidra til å få bukt med cowboyene og de useriøse aktørene i næringen, samt de som rett og slett bedriver ressurs- og økonomisk kriminalitet i form av ukontrollerte ressursuttak og fiskesmugling uten å være tilknyttet næringen. Samtidig er det viktig for oss å påpeke at reguleringene innen turistfiske må være kunnskapsbaserte, og at denne næringen må reguleres på «reiselivsmåten» og ikke på den tradisjonelle «fiskerimåten». Det er også viktig for oss å påpeke at ulike tiltak må sees i sammenheng, og at man må være forsiktig med å forhaste seg med innføringen av enkelttiltak dersom man er usikre på hvorvidt de vil bidra til den ønskede måloppnåelsen totalt sett.

Turistfiskenæringen er en viktig næring, og bidrar i mange av våre kystsamfunn til å opprettholde arbeidsplasser, den lokale matbutikken, drivstoffyllingen og kveldstilbud som pub og restaurant. Dette er særlig viktig i en tid der vi ser en drastisk reduksjon i totalkvotene på en rekke fiskeslag, og vi som følge av dette ser at kjøpekraften reduseres og permitteringer trer inn i fiskeindustrien. Da er det viktig at denne næringen ikke «strupes», men heller forvaltes på en måte der det legges til rette for at de seriøse aktørene kan fortsette å være verdifulle bidrag som arbeidsgivere og samfunnsbyggere.

Vest-Finnmark Rådet velger i det følgende å gi innspill på forslagene til tiltak etter samme inndeling som de er sortert på i kapittel 3 i høringsnotatet til Fiskeridirektoratet:

A) Innstramming av utførselskvote:
Fiskeridirektoratet foreslår at utførselskvoten reduseres fra 18 kg til 10 kg fisk per person, inntil to ganger per år, for gjester ved registrerte turistfiskevirksomheter. De foreslår også at kun personer som har fylt 12 år kan få utførselskvote, samt at utførselskvoten ikke skal omfatte skjell og skalldyr.

Vest-Finnmark Rådets innspill:
Debattene og argumentene for en reduksjon av utførselskvoten for gjester hos registrerte turistfiskebedrifter er sammensatt. Hovedfokuset synes imidlertid å være å få kontroll på beskatningstrykket på fiskebestandene, vri fisketurismen over til å vektlegge selve fangstopplevelsen og redusere muligheten for smugling av fisk.

Vest-Finnmark Rådet vil påpeke at fisketurismebedriftene i all hovedsak har solgt ut kapasiteten for 2025, er godt i gang med salget for 2026 og har påbegynt salget for 2027. Salg- og markedsføringsarbeidet er basert på gjeldende regelverk for turistfiske, herunder en utførselskvote på 18 kg x 2 per år, og **det er viktig å ha i mente at for store endringer i totalproduktet kan medføre at gjesten kan kreve heving av kjøpet iht. Pakkereisedirektivet**. **Større endringer i regelverk må derfor bli kommunisert god tid i forveien**, for reiselivsnæringen snakker vi gjerne om år sammenliknet med nye reguleringer i de tradisjonelle fiskeriene. Dette har sammenheng med hvem som er avtager/kjøper av sluttproduktet, og internasjonale avtaler og reguleringer tilknyttet de ulike næringene.

Rådet forventer at Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet har fått gjort **en vurdering av konsekvensene ved en reduksjon i utførselskvoten** fra 18 kg til 10 kg to ganger per år, og hvorvidt dette kan utløse rettigheter til kanselleringer eller prisreduksjon iht. Pakkereisedirektivet, **før en eventuell reduksjon innføres i regelverket for turistfiske**.

Vi ber også om at Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet gjør **en vurdering, sammen med næringslivsorganisasjonene som organiserer turistfiskebedriftene, om en mindre inngripende løsning kan være å beholde en utførselskvote på 18 kg per person - redusert til kun 1 gang per år**. Endringen for den enkelte gjest vil med et slikt grep bli redusert til et minimum, med unntak av de gjestene som har bestilt to reiser i samme kalenderår. Dette antallet antas imidlertid å være betydelig lavere, sammenliknet med det potensielle antall gjester som kan komme til å ønske å heve kjøpet med begrunnelse i en reduksjon i utførselskvoten fra 18 kg til 10 kg to ganger per år.

Til sist vil vi påpeke at **dersom målet er redusere utførselskvoten så mye som mulig, parallelt med at markedsføringen skal dreies over til å selge fiskeopplevelsen i seg selv, er det av avgjørende betydning at regelverket og kompetansen tilknyttet «Catch'n release» er tilpasset dette** målet, god fiskevelferd mv.

Vest-Finnmark Rådet støtter de øvrige forslagene om at kun personer som har fylt 12 år kan få utførselskvote, samt at utførselskvoten ikke skal omfatte skjell og skalldyr.

B) Generelt innfrysingsforbud med begrenset unntak for gjester ved turistfiskevirksomhet:
Fiskeridirektoratet foreslår at gjester hos registrert turistfiskevirksomhet gis unntak fra et generelt innfrysingsforbud for personer som ikke er registrert bosatt i Norge, men skal likevel ikke ha lov til å fryse inn større kvantum enn sin utførselskvote. Den enkelte skal merke sin fisk ved innfrysing slik at eier lett kan identifiseres, og alle innpakninger skal merkes med art/fiskeslag. Det foreslås også forbud mot innfrysing av skjell og skalldyr. Dette vil gi nye og viktige kontrollpunkt i en tidlig fase av oppholdet – dvs. i god tid før grensepassering skal skje.

Personer som ikke er bosatt i Norge, og som ikke er gjester ved registrert turistfiskevirksomhet, skal kunne fiske det man spiser under oppholdet, men ha forbud mot å foreta innfrysing av fisk som ikke kan dokumenteres å være kjøpt fra registrert næringsdrivende.

Vest-Finnmark Rådet støtter de ovennevnte forslagene.

C) Rapportering av fangst:

Krav om rapportering av fangst gjelder for turistfiskevirksomhetene i henhold til § 3 i forskrift om turistfiskevirksomheter. Rapporteringskravene har som formål å øke kunnskapsgrunnlaget om uttaket for enkelte fiskeslag, og i så måte bør slike data i størst mulig grad være riktige og oppdaterte. Det er grunn til å tro at datakvaliteten er best når det rapporteres hyppig. Fiskeridirektoratet foreslår derfor at forskriftens bestemmelse endres fra «løpende» til at det skal rapporteres «daglig». Det foreslås ingen øvrige endringer av rapporteringskravene i denne omgang.

Vest-Finnmark Rådet støtter de ovennevnte forslagene.

D) Standardiserte krav til utførselsdokumentasjon:

Fiskeridirektoratet foreslår at det forskriftsfestes krav til dokumentasjon for utførsel av fisk fra rekreasjonsfiske (sportsfiske). Inntil nye tekniske løsninger (digital verifiseringsløsning) har blitt etablert, mener Fiskeridirektoratet at det vil være hensiktsmessig å kreve at dokumentasjon for utførsel av fisk fra rekreasjonsfiske skal inneholde: navn og adresse til den som fører ut fisk (utførselsdokumentasjonen skal være personlig og ikke for flere personer/gruppe), navn, adresse og organisasjonsnummer til den registrerte turistfiskevirksomheten, unike løpenummer (internt hos virksomheten eller fagsystemet) på utførselsdokumenter som skal loggføres hos virksomheten, tidsrom for opphold og fiskeperiode, opplysninger om hvor/hvordan og når grensepassering skal skje, bekreftelse fra turistfiskevirksomhet om at virksomhet og gjester har fulgt gjeldende regelverk, herunder rapportert fangst iht. gjeldende krav, og signatur fra ansvarlig/ansatt hos turistfiskevirksomhet.

Vest-Finnmark Rådet støtter det ovennevnte forslaget, men vil påpeke viktigheten av at en digital verifiseringsløsning kommer på plass snarest mulig. Dette for å gjøre relevant informasjon lett tilgjengelig for Fiskeridirektoratet, Tolletaten, Politiet og andre relevante etater.

E) Sanksjoner:

I arbeidsgruppens rapport ble innfrysingsforbud/-begrensning foreslått sammen med andre forslag, herunder behovet for mer effektive reaksjoner. Det ble vurdert at ved brudd på slike regler bør all fangst kunne beslaglegges og håndteres på hensiktsmessig måte. Turistfiskere er gjerne i landet i korte perioder, og tradisjonelle sanksjoner som gebyrer eller anmeldelser vil i mange tilfeller kunne være lite praktiske. I rapporten ble det påpekt at det bør være mulighet for administrativt beslag av fiskeutstyr og fangst ved regelbrudd. Videre ble det vist til at slik beslaglegging kan ha en preventiv effekt, men at det også – uten strafferettslig forfølging – vil kunne være behov for hjemmel til forbud mot videre fiske og tap av utførselskvote for å sikre at regelverket etterleves effektivt. Fiskeridirektoratet vurderer at det ved innføring av regler om innfrysingsbegrensning også vil være behov for hjemler for hensiktsmessig sanksjonering ved brudd på bestemmelsene.

Vest-Finnmark Rådet støtter de ovennevnte forslagene.

Vest-Finnmark Rådet har følgende tilleggsforslag som bør iverksettes snarest mulig:

1. Snarest mulig stramme inn på ordningen med frivilling registrering som fisketurismebedrift:

Vi ser av omtale at man ofte peker på at en stor andel av de som blir tatt for fiskesmugling på grensen, ofte har et utførselsdokument som er utstedt fra en registrert fisketurismebedrift. Vest-Finnmark Rådet har i en rekke ulike sammenhenger påpekt at **en stor andel av de som er registrerte fisketurismebedrifter har en veldig lav omsetning over tid. Vi har derfor stilt spørsmål ved om det kan være slik at flere av de frivillige registrerte bedriftene i liten grad lever av å selge fiskeopplevelser, men heller tar seg betalt for å utstede utførselsdokumenter til utenlandske fiskere som kommer til Norge med det mål å begå ulovlig fiske og økonomisk kriminalitet i form av fiskesmugling** mv.

Gjennom prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark» avdekket vi en rekke tilfeller av ulovlig virksomhet, som ble meldt videre til politiets A-krimenhet, Fiskeridirektoratet, Skatteetaten mv. Det er derfor viktig at man **strammer inn snarest på muligheten for å skjule kriminell virksomhet gjennom en frivillig registrering som fisketurismebedrift**.

2. Pilotprosjekt - Uttesting av et helhetlig sertifisering- og forvaltningssystem for fisketurisme:

Vi vil igjen minne om at fisketurismebedrifter i Vest-Finnmark har sagt seg villige til å inngå i et pilotprosjekt, slik at man kan teste ut ordninger med fiskekort, innholdet i et mulig sertifiseringssystem, uttesting av et lokalt kontrollsystem mv. Dette for å teste ut mulige reguleringer i en avgrenset region, slik at man kan sikre og justere kursen før regelverket etableres på nasjonalt nivå. Dette tilbudet står fortsatt ved lag, og vi henviser til den vedlagte presentasjonen for ytterlige informasjon.

Vest-Finnmark Rådet takker for muligheten til å komme med innspill, og ser frem til å delta i den mer omfattende høringen av reguleringer av fisketurismen som er bebudet

Spørsmål i sakens anledning kan rettes til rådets daglige leder i Vest-Finnmark Rådet, Bente O. Husby, på mobil: 90852916 eller e-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no.

Med vennlig hilsen

Jan Morten Hansen (s)
Rådsleder
Vest-Finnmark Rådet

Bente Olsen Husby (s)
Daglig leder
Vest-Finnmark Rådet

Vedlegg:

- 190123 Sluttrapport – Forstudie «Havfisketurisme i Vest-Finnmark»
- 200210 Sluttrapport – Forprosjekt «Havfisketurisme i Vest-Finnmark»
- 240306 Presentasjon av prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark», i møte med statssekretær Kristina Hansen i Nærings- og fiskeridepartementet 6. mars 2024

Kopi:

- Nærings- og fiskeridepartementet
  v/statsråd Marianne Sivertsen Næss og statssekretær Kristina Hansen
- Finnmark fylkeskommune v/fylkesordfører Hans-Jacob Bønå
- Øst-Finnmark Rådet v/rådsleder Wenche Pedersen og daglig leder Trond Haukanes
- NHO Reiseliv v/president Mona J. Saab, leder bransjegruppe Dagny Øren
  og senior rådgiver Gunnar Nilssen
- Innovasjon Norge Arktis
  v/regiondirektør Anne Berit Figenschau og finansieringsrådgiver Ann Kristin Gjelsten
- Medlemskommunene i Vest-Finnmark Rådet